

Методичні рекомендації щодо організації взаємодії закладів дошкільної освіти з батьками вихованців

Нині ефективність дошкільної освіти пов'язана з організацією освітнього процесу на засадах педагогіки партнерства. Це спонукає оновити зміст і форми співпраці педагогів закладів дошкільної освіти з батьками вихованців.

Робота з батьками завжди була традиційною складовою дошкільної освіти, адже заклад дошкільної освіти є першим соціальним середовищем, до якого дитина потрапляє із сім'ї. Дорослі учасники освітнього процесу мають усвідомити значущість партнерської взаємодії між закладом освіти і родиною, оскільки така співпраця покликана створити сприятливі умови для виховання здорової, соціально адаптованої, всебічно розвиненої дитини.

Пошук шляхів, спрямованих на формування взаєморозуміння та довіри, побудови партнерської взаємодії між закладом і родиною, має ініціювати педагогічний колектив. Співпрацю закладу дошкільної освіти з родинами слід реалізувати в таких напрямках:

- створення інформаційно-просвітницького простору для батьків та інших членів родини, які беруть участь у вихованні дитини;
- підвищення фахової майстерності педагогів через ознайомлення з родинним досвідом виховання;
- сприяння інтеграції родинного виховання в суспільне;
- заохочення батьків брати активну участь в освітньому процесі;
- узгодження понять, цінностей, педагогічної позиції, досягнення єдності виховних впливів на дитину в родині та закладі дошкільної освіти;
- формування у педагогічних працівників та батьків позитивного ставлення до партнерської взаємодії, спонукання їх до дій і моделей поведінки, орієнтованих на взаєморозуміння та взаємоповагу.

Для реалізації принципів партнерства педагоги закладів дошкільної освіти найчастіше використовують такі форми роботи: індивідуальні чи групові бесіди та консультації, консультативні центри, зустрічі з експертами, міні-лекції, фото-/відеопрезентації тощо. Із родинами вихованців педагоги працюють як особисто, так і в режимі онлайн.

Найпоширенішими засобами інформування батьків про життя закладу дошкільної освіти є його сайт, а також інформаційні осередки: дошки оголошень, ширми, планшети, папки, інформаційні/тематичні стенди,

тематичні/педагогічні виставки, стінгазети, колажі, бібліотеки педагогічної, психологічної, правової, медичної, дитячої літератури тощо.

Інформаційній відкритості закладу дошкільної освіти сприятимуть залучення батьків до підготовки й проведення родинних свят, розваг, дозвілля, конкурсів, виставок, ярмарків, дослідницької діяльності дітей, проектів, екскурсій, туристичних походів, змагань, толоки, облаштування розвивального середовища, дні відкритих дверей тощо. Обов'язковою умовою при цьому має бути добровільна участь у заходах усіх учасників освітнього процесу.

Для обміну досвідом виховання, цікавими ідеями щодо розвитку дітей рекомендуємо використовувати різні форми зустрічей із батьками: майстер-класи, тренінги, круглі столи, брифінги, інтерактивні ділові ігри, творчі лабораторії, бесіди/диспути/обговорення, семінари/практичні семінари тощо.

Із просвітницькою метою варто проводити батьківські збори, конференції, лекторії. Час від часу запрошуйте на ці заходи практичних психологів, соціальних педагогів, медичних працівників та інших фахівців.

Оперативно обмінюватися інформацією з батьками найзручніше в інтернеті. У пригоді стануть сторінки сайтів закладів дошкільної освіти, електронне листування, онлайн-спілкування у закритій групі в соціальних мережах тощо. Оскільки комунікація відбуватиметься не лише в площині «батьки – вихователь», а й «батьки – батьки», це активізуватиме батьківську спільноту, формуватиме коло однодумців серед учасників освітнього процесу. Завдяки цьому заклади дошкільної освіти зможуть долучити до співпраці навіть раніше пасивних батьків вихованців.

Запропонований вище перелік напрямків та форм роботи закладу дошкільної освіти щодо взаємодії з родинами має орієнтовний характер і представлений на розсуд педагогічним колективам. Раціональне поєднання різних форм роботи, розроблення власних або використання перевірених на практиці технологій залежить як від потенційних можливостей конкретного педагогічного колективу, так і від потреб родин вихованців.

Аби спонукати батьків до спільної з педагогами участі в розвитку дитини, рекомендуємо залучати їх до планування роботи закладу дошкільної освіти (для прикладу: представників батьківського комітету, групи батьківської ініціативи, спільні творчі групи педагогів та батьків). Для досягнення ефективності у взаємодії з батьками важливо проявляти відкритість закладу дошкільної освіти до спілкування, з перших зустрічей орієнтувати батьків на конструктивність у розв'язанні всіх питань щодо перебування дитини в закладі освіти.

Батьків потенційних вихованців варто ознайомити з наявними формами

здобуття дошкільної освіти (на базі дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних закладів освіти, через соціально-педагогічний патронат тощо), із порядком приймання дітей до закладу, роллю батьків у створенні передумов щодо безболісної адаптації дитини до нового соціального середовища.

Знайомство із закладом освіти слід розпочати з його презентації: повідомити про кількість груп, принципи їх комплектації та наповнюваності, кількісний і якісний педагогічний склад, режим роботи. Відтак варто пояснити принцип роботи з дітьми, посилаючись на законодавчу та нормативно-правову базу, традиції закладу, конкретні освітні завдання поточного року.

Під час індивідуальних зустрічей із батьками педагоги мають з'ясувати індивідуальні особливості фізичного та психічного розвитку дитини. Такий захід допоможе забезпечити оптимальні умови перебування дитини в закладі дошкільної освіти на засадах партнерських стосунків із родиною та побудувати співпрацю на взаємодовірі.

Для формування спільних впливів на дитину важливо визначити її інтереси, особистісні якості, які зумовлюють поведінку в соціумі. Також потрібно вивчити батьківські запити щодо змісту, методів і способів навчально-виховних дій із дітьми, з'ясувати їхні очікування від перебування дитини в закладі дошкільної освіти.

Педагогам слід дізнатися, чи потребують батьки допомоги у розв'язанні проблем із вихованням та індивідуальним розвитком дитини, чи готові співпрацювати із закладом освіти, і якщо так, то як саме. Усю зібрану під час зустрічей із батьками інформацію слід використовувати конфіденційно й виключно для врахування індивідуальних особливостей дитини під час освітнього процесу.

На основі зібраних даних про дитину та очікування батьків щодо її розвитку заклад дошкільної освіти обирає напрямки взаємодії з родинами вихованців та форми її реалізації. Співпраця родини й колективу закладу дошкільної освіти, реалізована через переговори, запобігання конфліктів, довіру, взаємоповагу та рівноправне партнерство, об'єднана спільною метою та відповідальністю, допоможе з'ясувати причини виникнення та знайти шляхи подолання можливих проблем.

Упровадження активних форм взаємодії в практику закладу дошкільної освіти потребує відповідної підготовки педагогічного колективу. З огляду на це можна визначити такі завдання методичної служби:

– формування позитивного ставлення педагогічного колективу до впровадження системи роботи з батьками на умовах активної партнерської

взаємодії;

- створення й підтримка творчого, конструктивного педагогічного середовища;

- підвищення фахової майстерності педагогів через ознайомлення з позитивним досвідом родинного виховання;

- забезпечення інформаційної підтримки, планування основних завдань і змісту співпраці закладу освіти з батьками;

- конкретизація напрямків взаємодії, координація та контроль діяльності.

Види роботи з кадрами, їх тематику та кількість визначає заклад дошкільної освіти. Сучасна практика професійної підтримки педагогів охоплює широкий спектр форм і змісту діяльності, зокрема:

- виявлення й упровадження в роботу педагогічного та родинного досвіду;

- розроблення та організація консультацій, семінарів, тренінгів, круглих столів, творчих лабораторій, ділових ігор, конференцій, майстер-класів;

- створення осередків для надання систематичної різнопланової методичної та інформаційної допомоги (зразки планування, рекомендації щодо проведення спільних заходів, презентації педагогічних інновацій, методичної літератури, фахових періодичних видань, оформлення стендів, виставок тощо).

Визначення чітких пріоритетів у роботі, особиста готовність педагогів та батьків до співпраці, спрямованість усіх заходів на партнерський формат взаємин сприятимуть досягненню мети – організації освітнього процесу на принципах партнерства і довіри.